

Celje - skladišče
D-Per

III 19/1984

1119841186,8

COBISS

MERX VESTNIK

Glasilov delavcev sozd Merx

Sozd Merx združuje: Avtotehnika Celje, Blagovni center Celje, Dravinjski dom Slovenske Konjice, Gostinsko podjetje Celje, Hoteli-gostinstvo Celje, Kmetijska zadruga Celje, Kmetijska zadruga Laško, Kmetijska zadruga Slovenske Konjice, Kmetijski kombinat Šentjur, Košenjak Dravograd, Mlinsko predelovalna industrija Celje, Moda Celje, Potrošnik Celje, Reklama Celje, Savinja Mozirje, Teko Celje, Tkanina Celje, Turist Nazarje, Zdravilišče Dobrna in delovna skupnost skupnih služb sozda. — Naklada: 7200 izvodov: Izhaja enkrat mesečno. — Ureja uredniški odbor s kolektivno odgovornostjo: Zdenka Zimšek, Karmen Magyar, Zdenka Detiček, Danica Dosedla, Boris Kmet, Fanika Ilijaš, Minka Bajda, Bojan Dežan, Zlatka Šošarič, Jelka Samec, Savo Ostrožnik in Zdenka Mažgon. Tehnični urednik: Marjan Ivanuš, Delo — tozd Delavska enotnost. Naslov uredništva: Sozd Merx, Ul. 29. novembra 16, 63000 Celje — telefon (063) 21-352. Rokopisov in slik ne vračamo. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je glasilov sozda Merx Celje oproščeno plačevanja davka, sklep št. 421-1/72. Tisk: Tiskarna Ljudska pravica, Ljubljana.

Številka 6 — Leto IV — Oktober 1984

Nihče ni tako bister kot vsi

»Bolje, da nam pogine koza, kot da bi sosed dobil liter mleka.«

Tako nekako bi lahko razmišljali predlagatelj inovacije, če po enem letu dni ne dobi odgovora, ali je njegov predlog za v koš ali za uporabo.

Inovatorstvo in predlaganje izboljšav ima svoj izvor v preteklem stoletju. Jeklarsko podjetje Krupp iz Essna (ZRN) je 14. marca 1888 zapisalo v svojem regulativu: »Predloge in spodbude za izboljšave, inovacije, razširitve, predstavitev in pomisleke o smotnosti raznih ukrepov je treba hvaležno sprejeti od vseh sodelavcev. Prvi predpostavljeni mora sprejeti predlog tako posredovati prvemu nadrejenemu na direkciji, ki mora do predloga zavzeti stališče.«

V letu 1982 so v 174 firmah s 464 tisoč zaposlenimi v Švici predlagali 10 tisoč 600 izboljšav, kar je po podatkih CH delovne skupnosti prineslo 7,6 milijonov švicarskih frankov prihrankov. (Pri najvišjem družbenem proizvodu in najsoodnejši tehnologiji). V trgovski firmi DO MIGROS s 53 tisoč zaposlenimi in s 650 tisoč kvadratnimi metri proizvodnih površin so obravnavali 16 tisoč predlogov in jih uresničili 572, za kar so izplačali 40 tisoč švicarskih frankov premij, to je 8 odstotkov prihrankov v prvem letu.

Pri nas v trgovini je še veliko možnosti za izboljšave in

prihranke. Če primerjamo, kako je pri nas način vodenja trgovin volonterski in polprofesionalen, v svetu pa znanstveno raziskan in konkurenčen, ugotovimo doma veliko nazadovanje, še zlasti, ker so po splošnih strokovnih ugotovitvah izboljšave v trgovini lažje in številnejše kot v proizvodnji.

Posebno boleče je dejstvo, da izkušnje, ko izboljšava v neki trgovini poveča promet za preko 300 odstotkov, ne znajo prenašati v druge trgovine. Prenos osnovnega sredstva (elektronske tehtnice) iz trgovine s slabim prometom v trgovino z dobrim prometom predstavlja pri delovni sili letni prihranek nad 300 tisoč dinarjev. Vendar je tudi to osamljen primer. Predlog za uvedbo mikroorganizacije so v neki delovni organizaciji kot neuporabnega vrgli v koš, v drugi pa so z njim prišli v vrh plačanih trgovinskih delavcev.

Že en posvet o racionalizaciji, inovacijah, revitalizaciji in tehnologiji bi dal pogoje za stomilijonske prihranke.

Spodbudno za inovatorstvo je gotovo staro pravilo, da »učencem slej ko prej postane sposobnejši od mojstr«. To vodilo napredka pa greni ne tako redka izkušnja po izreku »vaš predlog je odličen — odpuščeni ste.«

Anton Laznik

Ali kruh res ni osnovno živilo?

To vprašanje sebi in drugim že dalj časa postavljajo delavci Mlinsko predelovalne industrije.

Ker so prvo polletje zaključili z izgubo 60 milijonov dinarjev, to predstavlja polovico vseh izgub v sozdu, in ker se bo izguba do konca leta še povečala, so družbenopolitične organizacije v delovni organizaciji sklicale problemsko konferenco, na katero so povabili najodgovornejše predstavnike sozda, gospodarskega in družbenopolitičnega življenja v občini.

Analiza poslovanja kaže, da na izgubo vplivajo zunanji dejavniki, objektivni vzroki, ki se v sedanjem gospodarskem položaju še poglobljajo. Ocenili so,

da so med glavnimi razlika med družbeno priznano in dejansko ceno pšenice, povečane obresti, razlike med vhodnimi cenami surovin, materiala, energije, distribucije in končnimi izdelki tako v mlinarstvu kot v pekarstvu, negativna razlika pri zamenjavi koruza—pšenice. Kaj pomaga, da so zopet dvignili produktivnost in imajo po enoti proizvoda najnižje stroške v Sloveniji. Več kot delavci napravijo, več kot spečejo kruha, več kot zmeljejo pšenice, večja je izguba.

Delavci so seveda nezadovoljni. Zato so tudi zahtevali, da družba pomaga. Ne z obljubami, kot doslej, ne z besedami »moralo bomo nekaj narediti«,

ampak s konkretno pomočjo. Delavci menijo, da potrošniki preslabo poznajo problematiko mlinarstva in pekarstva. Navajeni so, da je bilo kruha dovolj in da mora biti tako tudi v bodoče, nihče pa ne ve, da imajo v delovni organizaciji pri vsakem kilogramu kruha 3 dinarje izgube, pri vsakem zmlatem kilogramu pšenice 12 dinarjev izgube. Kako zagotoviti preskrbo, ki zdaj poteka še nemoteno? Postavlja se vprašanje, kako bo z osebnimi dohodki, z regresom, s sredstvi stanovanjskega sklada. Naj bi bili delavci zaradi visoke storilnosti »kaznovani« tako, da postane vprašljiva njihova socialna varnost?

Na problemski konferenci so sprejeli dva osnovna zaključka. Delovna skupina, v kateri so Jože Gračnar, Rudi Kajtner, Zare Frančeškin, Franc Senica, Ivica Guček in kot zunanji član Emil Kolenc, delavec skupščine občine Celje, mora izdelati program aktivnosti za saniranje obstoječega stanja v delovni organizaciji MPI in pripraviti program dolgoročnih ukrepov za odpravo negativnega poslovnega rezultata. Zaradi izgub ne smejo dovoliti, da se bi osebni dohodki delavcev zniževali, kot tudi ne krčile druge socialno-varstvene pravice delavcev.

Več na 3. strani.

Darinka Oset

Avtotehnika — nosilec povezovanja

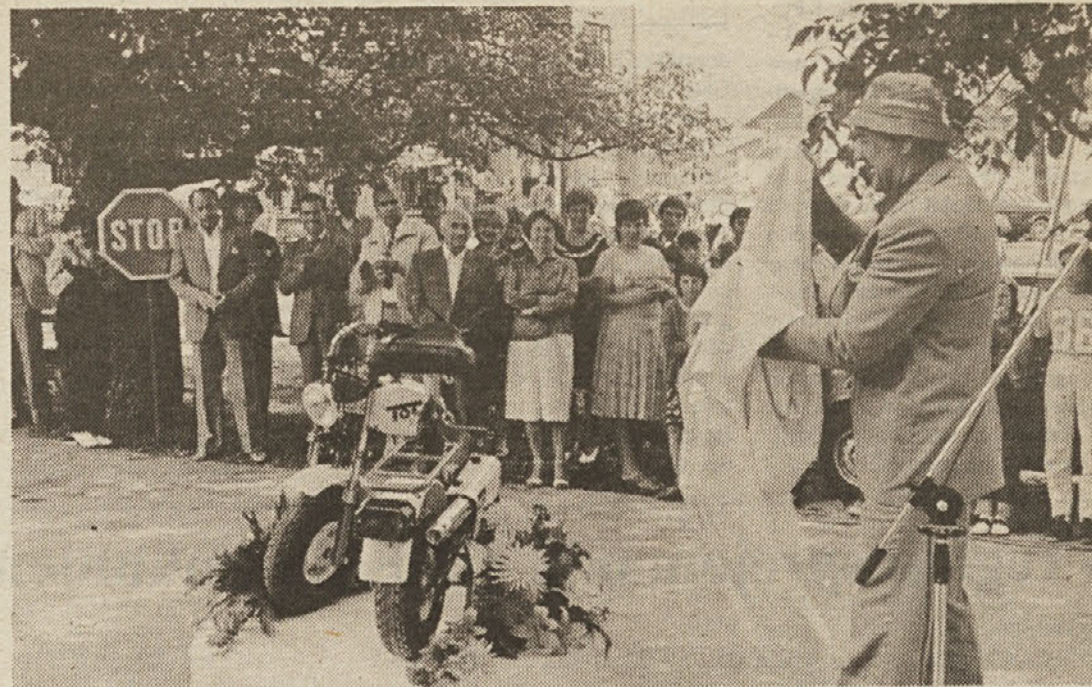
TORI — rezultat kooperacijskih odnosov

Sedanja delovna organizacija Avtotehnika v sestavi sozda Merx deluje v širši celjski regiji že od leta 1961. V njej se ukvarjajo s trgovino avtostroke na debelo in drobno. Vezani so zvečine na slovenske proizvajalce avtomobilov in sicer IMV in Cimos. Težave, v katerih sta se proizvajalca znašla, so znane, odražajo pa se tudi v motnem poslovanju Avtotehnike. Zatorej so se skupaj z vodstvom sozda dolgoročno odločili, da organizirajo obrtno kooperacijo s poudarkom »vse za avto — motor — kolo«. Z organizacijo sektorja so začeli z januarjem letošnjega leta.

Ambicije, možnosti in potrebe trga so konstruktorja Toneta Riflja iz Gornjega grada povezale z razvojnim načrti sozda Merx, z delovno organizacijo Avtotehnika, kjer v svojem razvojnem programu načrtujejo tudi proizvodnjo in montažo kooperacije. Tako se je iz skupnih prizadevanj rodila ideja o proizvodnji mini motornih koles zlozljive konstrukcije Tori. Proizvajali jih bodo v novih montažnih prostorih v Gornjem gradu. Organizacijo proizvodnje med devetimi obrtniki prevzema delovna organizacija Avtotehnika Celje.

Pri organiziranju proizvodnje so največjo skrb posvečali izbiri zasebnih obrtnikov. Od 32 zasebnikov so na koncu izbrali devet. Tistih, ki so pokazali največ znanja in sposobnosti za proizvodnjo kvalitetnih sklopov. Omenjene obrtnike so povezali v zahtevni kooperacijski odnos drobnega gospodarstva in s tem v verigo proizvodnega procesa zlozljivega motornega kolesa Tori.

Medsebojne odnose urejajo v samoupravnem sporazumu in s kooperacijsko pogodbo. Oba dokumenta vežeta obrtnike in Avtotehniko na višjo stopnjo obrtne kooperacije, posebno v skupnem odločanju o planu skupne proizvodnje, v izbiri dobaviteljev reprodukcijskega materiala, v določanju normativov

Nova panoga v sozdu — industrijska proizvodnja zlozljivih mopedov v Gornjem gradu. Na posnetku: Franc Miklavc, predsednik IS skupščine občine Mozirje, je popularnemu »Toriju« odprl pot v svet.

porabe reprodukcijskega materiala, oblikovanju cen za prodajo proizvodov iz skupne proizvodnje, v ugotavljanju in razporejanju skupne proizvodnje, v ugotavljanju odgovornosti za kvaliteto in pravočasno proizvedene in prodane proizvode iz organizirane skupne proizvodnje, v ugotavljanju nastanka rizičnega primera in vseh posledic v teh zvezah, v razstavljanju proizvodov iz skupne proizvodnje na sejnih in razstavah ter v opravljanju druge propagandne dejavnosti in v strokovnem izpolnjevanju delavcev Avtotehnike in obrtnikov v zvezi s proizvodnjo proizvodov iz kooperacije.

Kakšen je Tori

Zlozljivo motorno kolo s komercialnim imenom Tori sodi v razred mini motornih koles, ki ga na našem tržišču ni in je v bistvu dopolnitev programa proizvodnje Tomosa. Poganja ga poglobljeni motor proizvodnje

Tomos, prostornine 49 kubičnih centimetrov. Posebna odlika Torija je zlozljiva konstrukcija, kar omogoča majhno uporabo prostora pri shranjevanju in možnost prevoza v prtljžniku osebne avtomobila. Dimenzije motornega kolesa so naslednje: dolžina 1.325 milimetrov, širina 590 milimetrov, višina 830 milimetrov in osni razmak 900 milimetrov.

Bistveno funkcionalne prednosti motornega kolesa Tori so predvsem specifična višina krmila, katerega lahko naravnavamo po širini in višini, zlozljiva konstrukcija, na osnovi katere se lahko motorno kolo zloži in embalira v kovček, majhna teža in sicer 43 kilogramov in male dimenzije vseh sklopov, male dimenzije motornega kolesa kot celote.

Na osnovi navedenih funkcionalnih prednosti Torija je moč sklepati, da je uporaben predvsem v mestni vožnji in v kombinaciji z osebnim avtom. Njegove karakteristike in atraktivna

oblika mu omogočajo široko uporabo: kot rent-a car, v JNA, v mestni vožnji, v turističnošportnih središčih. Motorno kolo Tori lahko uporabljajo vsi člani družine, stari nad 14 let in zanj ni potrebno voziško dovoljenje.

Zlozljivo kolo Tori je v celoti sestavljeno iz doma proizvedenih sklopov. Največ sklopov prihaja iz Tomosa, s katerim sodelujejo na osnovi kooperacijske pogodbe. Sodelujejo pa še Rog Ljubljana, Ciciban Nova Gorica, LIV Postojna, Miloje Zakić iz Kruševca. Motorno kolo Tori sestavlja 166 sklopov.

V letošnjem letu bodo proizvedli najmanj 650 motornih koles in jih prodajali na domačem trgu. Dobiti jih bo moč v prodajalnah Avtotehnika v Celju in v Splitu in na prodajnih mestih v Zagrebu, Kopru, Ljubljani, Mariboru, v Novi Gorici, Beogradu, v Sarajevu, na Reki in v Skopju. Zvečevanje proizvodnje v naslednjih letih bo odvisno od kupne moči na trgu in predvsem od dobave Tomosovih vgradnih motorjev.

Enotno v novo srednjeročno obdobje

Do leta 1990

V skladu z načeli sistema samoupravnega družbenega planiranja, republiškega in zveznega zakona, na podlagi doseženih rezultatov v tem srednjeročnem obdobju so sedaj v polnem teku aktivnosti, ki naj nas privedejo do končnega sprejetja srednjeročnega plana v letu 1985.

Potem ko smo maja sprejeli program dela za pripravo plana in na posvetu z nosilci planiranja določili enotno metodologijo, v septembru pospešeno analiziramo razvojne možnosti, kot izhajajo iz sedanjih poslovnih rezultatov. Do decembra naj bi določili in sprejeli planske smernice v tozdih, delovnih organizacijah in sozdu in na njihovi osnovi marca prihodnjega leta oblikovali samoupravne sporazume o temeljih plana. Do srede 1985 naj bi bili sprejeti osnutki in konec leta sprejeti srednjeročni plani temeljnih organizacij, delovnih organizacij in sestavljene organizacije kot celote.

Vsi nosilci planiranja v sozdu morajo zagotoviti, da bo načrtovanje potekalo sočasno in vsebinsko usklajeno. Pri pripravi planskih aktov izhajamo iz programa dolgoročne ekonomske stabilizacije in smernic dolgoročnih planov. Delavski sveti tozdov, individualni poslovodni organi, strokovne službe so odgovorni, da priprave za izdelavo srednjeročnega plana sozda, usklajeno z ostalimi nosilci planiranja, potekajo, kot smo se dogovorili. Strokovne priprave vodi odbor za planiranje sozda, sektor za ekonomiko in organizacijo delovne skupnosti skupnih služb sozda.

V tozdih morajo pri pripravah srednjeročnega plana za obdobje 1986 do 1990 uporabiti z zakonom predpisano enotno metodologijo, skupne minimalne kazalce in samoupravni sporazum o enotnem sistemu planiranja in usklajevanja plana sozda Merx.

S seje predsedstva KOS sozda Merx

Sindikalne akcije v vsa okolja

Na prvi jesenski seji koordinacijskega odbora sindikata, ki je bila 10. septembra, so obravnavali izredno pomembna vsebinska vprašanja. Predvsem razvojno politiko sozda Merx v letu 1985 s poudarkom na gostinski turistični dejavnosti, blagovnem prometu in predelavi hrane. Ocenili so socialni položaj delavcev v sozdu, izgube v tozdih in pregledali trenutne gospodarske razmere, katerih odraz so tudi osebni dohodki, ter seveda uveljavljanje sistema nagrajevanja po rezultatih dela.

Pogovarjali so se o aktivnostih sindikata pri organiziranju praznovanja dneva Merxa, 25-letnice Merxa in pri otvoritvi regijskega prehrabeno preskrbovalnega centra v Celju.

Aktualne naloge v zadnjem tromesečju so zlasti sprotno preverjanje uresničevanja programa dobrega gospodarjenja, ocenjevanje učinkovitosti delovanja samoupravne delavske kontrole, prizadevati si je treba, da bo vsak delavec dnevno dobival ustrezno malico in omogočiti vsem delavcem, posebno onim z najnižjimi osebnimi dohodki, da se oskrbijo z ozimnico, kurjavo in najnujnejšimi kosi zimske garderobe. Opravili naj bi vse formalnosti za ustanovitev aktivov RVS s tistih okolij, kjer za to imajo pogoje.

Obravnavali so tudi vlogo zdravstvenega centra Celje. V bolnišnici nujno potrebujejo denar na nakup potrebnih aparatov, nepogrešljivih pri vsakodnevem reševanju človeških življenj.

Franc Ban, predsednik KPO, je predsedstvo KOS seznanil s trenutnim družbeno-ekonomskim položajem v sozdu. Organizacij združenega dela in tozdov, ki poslujejo z izgubo, ali pa so na skrajni meji rentabilnosti, je vedno več. Dejal je, da so resda nekateri družbeni ukrepi močno zavirali načrtovani razvoj, vendar bi morali v teh primerih odgovorni poslovodni delavci hitreje ukrepati in pripraviti dodatne programe, ki bi nadomestili izpad izvoznih poslov. Z enakimi problemi se srečujejo v MPI, kjer so zaradi predplačila žitaric,

politike cen kruha in drugih izdelkov prišli v položaj, katerega ne sami, niti v okviru sozda ne morejo sanirati. Za spoznanje ugodnejše so razmere v gostinski turistični dejavnosti, predvsem zaradi tega, ker je med tozdi več solidarnosti in ker gre za manjše izgube, ki jih v okvirih delovnih organizacij lahko pokrijejo. Je pa to izhod v sili. Najodgovornejši poslovodni delavci v takih delovnih organizacijah bi morali kar najhitreje ugotoviti temu stanju vzroke, poiskati notranje rezerve, te pa so največkrat v kadrih, denimo v delovnih skupnostih, kot je to primer v delovni

dohodkov delavcev reševali ne-likvidnostni položaj. Nobenega opravičila več ni, najhitreje je treba uveljaviti sistem nagrajevanja po vloženem delu in rezultatih dela. To bi motiviralo prizadevne delavce, one druge pa spodbudilo k razmišljanju, da je za večji osebni dohodek potrebno tudi več ustvariti. Posebej je opozoril vodstvo sindikata, da naj doslej spremljajo delavci bolj kot doslej spremljajo razmere v svojih sredinah, ugotovljajo socialni položaj delavcev z nižjimi osebnimi dohodki, poleg ozimnice pa bi kazalo razmisliti tudi o tem, da je ostala še vedno odprta pre-

praznovanja dneva Merxa, 25. obletnice Merxa, ki je povezana z otvoritvijo regijske prehrabeno preskrbovalnega centra v Celju. Ob tej priliki bodo podelili priznanja in plakete najbolj zaslužnim delavcem sozda Merx. Naloga sindikata je, da se tvorno vključuje v izbiro kandidatov, predvsem iz vrst neposrednih delavcev — samoupravljalcev.

Samoupravna delavska kontrola kot izredno pomemben organ v naši samoupravni družbi še vedno ne deluje tako, kot od nje pričakujemo. Zakaj je temu tako? Vsak po svoje razmišlja, nikogar pa ni, ki bi člane tega samoupravnega organa postavil pred odgovornost. Kaj menijo o tem v sindikatih, v osnovnih organizacijah ZK in ali ne bi kazalo, da se nad takim stanjem zamislijo tudi odgovorni v tozdih in delovnih organizacijah?

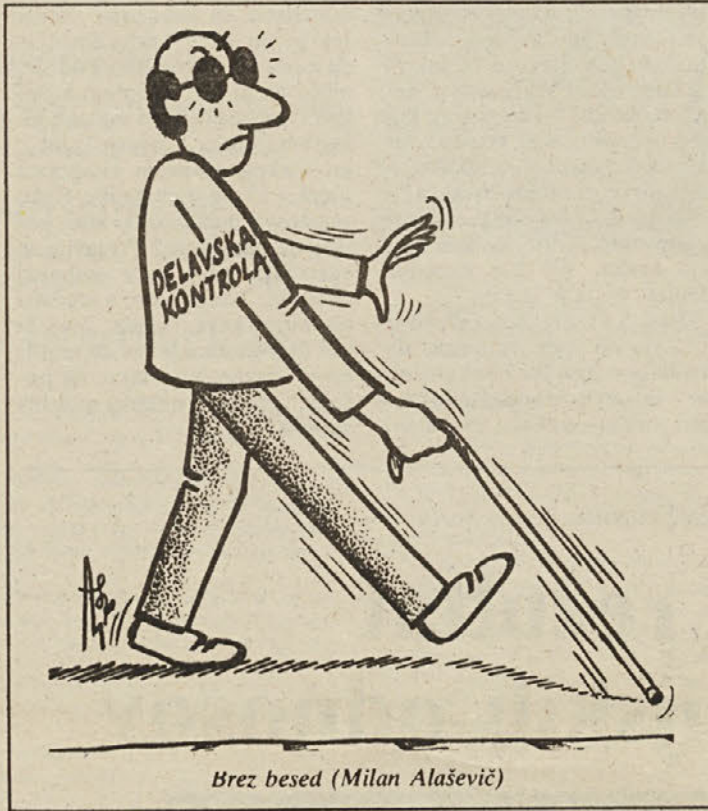
Že lani smo se dogovarjali o evidenčnih karticah, na katere bi vnesli konkretne podatke o socialnem položaju delavcev. Kako koristne bi bile sedaj, ko želimo pomagati delavcem, ki so te pomoči potrebni. Predlagali so, da v strokovnih službah sozda pripravijo osnutek. O kvaliteti in nadomestilu za prehrano delavcev med delom so dejali, da ni primera, ko bi bili delavci za to prikrajšani, vendar bi morali nastopiti enotno in podpreti predlog o opustitvi nekaterih dajatev nosilcem družbene prehrane.

Koordinacijski odbor sindikata je dal pobudo za formiranje sklada solidarnostne pomoči na ravni sozda.

Člani predsedstva so podprli predlog KPO, da finančno pomagajo pri izgradnji in modernizaciji celjske bolnišnice. Pričakujejo, da se bodo delavci sozda z njimi strinjali in ob praznovanju dneva Merxa nakazali bolnišnici oziroma skladu za izgradnjo in modernizacijo poldrugi milijon dinarjev.

Vsem tistim, ki se seje niso udeležili, so člani predsedstva izrekli tovariško kritiko in pričakujejo, da jih bodo v sredinah, ki jih zastopajo, poklicali na odgovornost.

E. Sagadin

organizaciji Hoteli in gostinstvo Celje.

Sedanji čas brez dvoma terja, je na koncu dejal Franc Ban, od slehernega delavca — samoupravljalca, sindikalnega in partijskega aktivista, predvsem pa individualnega poslovodnega organa zavzeto uresničevanje dogovorjenih nalog in spoštovanje dela, ker nam le-to v končnem cilju zagotavlja izhod iz sedanjih težav. Neprimerna in družbeno škodljiva pa so lahko razmišljanja, da bi z zniževanjem osebnih

skrba s kurjavo in nabava zimske garderobe, predvsem tam, kjer so šoloobvezni otroci.

Sedanje težave zahtevajo, da se sleherni delavec na delovnem mestu maksimalno angažira. Pomembna pri tem je tudi informiranost, saj vemo, da neinformirani delavci ne morejo vplivati ali soodločati.

B. Oset, predsednik koordinacijskega odbora, je pozval predstavnike sindikatov članic, da po-spejšijo aktivnosti za organizacijo

Problemska konferenca o položaju v MPI

Vse hujša neskladja

Povabilu družbenopolitičnih organizacij, ki so o zagatah celjske Mlinske predelovalne industrije sklicale problemske konference, so se odzvali skorajda vsi vabljeni. Med njimi Drago Medved, OK SZDL, Vjenčeslav Zalezina, OK ZKS, Franci Vrbnjak, OS ZS, Mirko Paj, OK ZSMS, Emil Kolenc, skupščina občine Celje, Franc Ban, predsednik KPO sozda, in Jože Gračnar, podpredsednik KPO sozda.

V razpravi so predstavniki delovne organizacije podrobno spregovorili o vzrokih za izgubo, o razmerah, ki vpljajo za vso žitnopredelovalno industrijo v državi.

Rudi Kajtner, direktor delovne organizacije, je povedal, da so se s sedanjo politiko cen razmere v dejavnosti skrajno zaostriale. V skladu z republiško politiko so v delovni organizaciji napravili vse za nemoteno oskrbo. To pa je povzročilo tudi negativne poslovne učinke. Ker nimajo lastnih obratnih sredstev, so za financiranje prehodnih zalog pšenice morali najemati kredite, v preteklem ekonomskem letu kar za 710 milijonov dinarjev. Do izgube prihaja tudi zaradi neusklajenih prodajnih cen pšeničnih mok z nabavnimi cenami pšenice. ZIS določi maksimalne cene, vendar dejansko pšenice po teh cenah na trgu ni. Izpad dohodka nastaja tudi pri embalaranju pšeničnih mok, kjer ne krijejo niti stroškov papirnatih vrečk.

Na podlagi družbenih usmeritev so se v delovni organizaciji vključili v akcijo zamenjava koruze za pšenico in bodo zamenjali okoli 4 tisoč ton koruze za pšenico.

Pri tem nastaja negativna razlika 17 dinarjev pri kilogramu.

Podoben položaj je tudi v pekarnstvu. Kljub visoki produktivnosti, nizkim stroškom po enoti proizvoda, sta obe temeljni organizaciji pekarnstva poslovali z izgubo. V dovoljenih povečanjih cen kruha ne upoštevajo zadosti dejanske cene pšenične moke kot tudi ne povišanih stroškov izpeke.

V razpravi so predstavniki delovne organizacije povedali, da so kljub težkemu položaju dobro oskrbeli tržišče. V kolikor pa širša družba ne bo pomagala pri razreševanju sedanjega položaja, lahko pride do resnih motenj v preskrbi.

Dinko Meštrovič, direktor tozda Pekarne in slaščičarne Celje, je poudaril, da je delavcem težko pojasniti, zakaj izguba, ko podatki o produktivnosti vendar kažejo, kako visoka je delovna storilnost. Rajko Čížek, predstavnik sindikata iz tozda Pekarne in slaščičarne Celje, je povedal, da se zaradi izgube postavlja vprašanje, kako delavcem zagotoviti socialno varnost. Sindikat je odločno proti vsakemu zniževanju osebnih dohodkov. In predlagajo tudi, da bi dejavnosti priznali status posebnega družbenega pomena.

Franc Ban, predsednik KPO sozda, je predlagal, da bi pripravili program ukrepov, aktivnosti znotraj in zunaj delovne organizacije. Gre za širšo družbeno akcijo. Treba je glasno povedati, da v delovni organizaciji ne morejo vzdrževati velike količine prehodnih zalog in da akcija zamenjave koruze za pšenico predstavlja veliko breme. Preko republiškega intervencijskega sklada bi si morali zagotoviti del sredstev za kritje izgub, zato je treba na regijskih razpravah o osnutku finančnega programa tega sklada vztrajati, da zagotovijo določen del sredstev za žitarje.

Predstavniki družbenopolitične skupnosti in družbenopolitičnih organizacij v občini so podprli prizadevanja delovne organizacije in sozda, da kar najhitreje sanirajo obstoječe stanje. V občinskem sindikatu bodo predlagali, da bi o problematiki razpravljali vsi zbori občinske skupščine, komunisti pa podpirajo predlog, da bi od občin zahtevali del sredstev za pokrivanje izpada dohodka.

Na podlagi zaključkov problemske konference je delovna skupina izdelala program aktivnosti za saniranje razmer in program dolgoročnih ukrepov za odpravo negativnega poslovanja.

Predlagajo odprodajo prehodnih zalog pšenice. Odločitev naj sprejmejo izvršni sveti občin, ki jih MPI preskrbuje, skupaj z republiškim komitejem za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Tečajne razlike za pšenico, kupljeno v letu 1980-1981 v višini 24 milijonov dinarjev, bi naj pokrili iz sredstev republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve in sredstev poslovne banke, kot je bilo dogovorjeno v času sklenitve pogodbe o nakupu pšenice iz uvoza. Predlagajo, da bi zmanjšali obrestne mere za selektivne kredite in pričakujejo, da bi z drugimi predvidenimi ukrepi zveznega izvršnega sveta pridobili 10 milijonov dinarjev pozitivnega učinka. Posamezne občine naj bi iz svojih skladov pokrivalo izgubo v sorazmerju s porabljenim moko, sivi za preskrbo naj bi kriili določen del izpada dohodka, v pekarnstvu pa naj bi korigirali cene za 24 odstotkov.

Delavci Mlinsko predelovalne industrije pričakujejo pomoč širše družbene skupnosti. Ne želijo, da bi se o njihovih težavah začeli resno pogovarjati šele, ko bo preskrba motena.

Več na strani 3.

D. Oset

Pregled sprejemanja planskih dokumentov

Dokument samoupravne org.	Delavski svet TOZD	Delavski svet DO	Delavski svet SOZD	Delovna skupnost
1. Samoupravni sporazum o temeljih plana DO	Sprejema predlog sporazuma, če je ta usklajen s temelji plana TOZD	Ugotovi sprejem sporazuma po TOZD; v primeru, da ga posamezni TOZD niso sprejeli, le-ti spremenijo temelje planov ali pa se dopolni sporazum.		
2. Samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD	Sprejema predlog sporazuma, če je ta usklajen s temelji plana TOZD	Ugotovi sprejem sporazuma po TOZD	Ugotovi sprejem sporazuma po TOZD, v primeru, da ga posamezni TOZD niso sprejeli, le-ti spremenijo temelje planov ali pa se dopolni SS	
3. Srednjeročni plan DSSS	Sprejme plan TOZD, če je ta usklajen s temelji plana TOZD			
4. Srednjeročni plan		Za delovno skupnost DO, daje soglasje k planu	Za delovno skupnost SOZD, daje soglasje k planu	Sprejemajo delavci delovne skupnosti z osebnim izjavljanjem
5. Srednjeročni plan DO	Sprejema srednjeročni plan DO, če je ta usklajen s temelji plana TO	Ugotovi sprejem plana DO po TOZD, če ga ena ali več TOZD ne sprejme, DS SO sprejme začasni plan za 6 mes. ter nastopijo ukrepi družbenega varstva		
6. Srednjeročni plan SOZD	Sprejema srednjeročni plan SOZD, če je ta usklajen s temelji plana TOZD		Ugotovi sprejem srednjeročnega plana SOZD po TOZD, če ga ena ali več TOZD ne sprejme, DS SOZD sprejme začasen plan za 6 mes. Nastopajo ukrepi družb. varstva	
7. Letni plan TOZD, DO, SOZD	Sprejema letni plan TOZD, da stališča delegatom do plana DO	Sprejema letni plan DO, da soglasje k planu DSSS, da stališče delegatom do plana SOZD	Sprejema letni plan SOZD, da soglasje k planu DSSS SOZD	Sprejema plan DS

Interna banka v prvem polletju

Likvidnostne težave

Polletni rezultati poslovanja interne banke so Merx so priložnost, da ocenimo poslovanje, vlogo in pomen interne banke kot tudi doseganje ciljev, ki so jih zastavili s planskimi dokumenti in ostalimi akti poslovne politike v sozdu.

Stopnja inflacije v letošnjem polletju je rasla bistveno hitreje kot akumulacija pri članicah interne banke. To je povečalo zadolževanje, v interni banki pa stalne likvidnostne težave. Temeljne banke zaradi znanih ukrepov niso mogle večati plasmajev, lastna sredstva so se bistveno znižala, potencialni kreditorji, gospodarske organizacije izven sozda, pa so se v prvem polletju reproduktivno in likvidnostno izčrpavale.

Težak položaj so še oteževale nekatere članice sozda oziroma interne banke, kjer niso izpolnjevali svojih obveznosti. Niso ob roku vračali kratkoročnih in dolgoročnih kreditov s pripadajočimi obrestmi, niso ob roku združevali sredstev za naložbe in sredstva rezerv, niso v banki združevali prostih dnevnih viškov, jih puščali praktično neobrestovane in s tem manjšali likvidna sredstva interne banke, svoj in tudi dohodek sozda kot celote. V članicah niso načrtovali potreb po dopolnilnih sredstvih ali morebitnih presežkih in so tako s svojimi vsakokratnimi potrebami rušili likvidnostne bi-

lance interne banke in jo s tem silili, da je namenska sredstva rezerv za varno in likvidno poslovanje »zadrževala« oziroma »hranila«. Takšno ravnanje je brez dvoma zmanjšalo skupni dohodek članic, ki ga je interna banka v prvem polletju 1984 ustvarila. Nemalokrat se je dogajalo, da so članice do skupnih dobaviteljev za isto vrsto blaga uporabljale različna plačilna sredstva oziroma instrumente zavarovanja plačil in s tem slabile finančno politiko in finančno moč sozda.

Izvršilni organi Interne banke bodo morali ob podpori in pomoči KPO zavzeti do tistih članic, ki ne spoštujejo in ne uresničujejo samoupravno sprejetih obveznosti, jasna stališča. Jasno se postavlja vprašanje: zakaj lahko večina članic interne banke izpolnjuje vse prevzete obveznosti in zakaj le nekatere v vsem najdejo pomanjkljivosti, nejasnosti, negotovost, in zakaj samo te ne izpolnjujejo prevzetih obveznosti?

Kljub vsemu lahko ocenimo, da je bilo poslovanje interne banke sozda in njene delovne skupnosti v prvem polletju uspešno, saj so v celoti opravili vse posle, opredeljene v sozdu kot strateške, pravočasno in v celoti poravnali vse obveznosti interne banke in njenih članic. To pa je v trenutnih pogojih gospodarjenja soliden uspeh.

Neplačana realizacija ogroža poslovni izid

Na osnovi sklepov o višinah obrestnih mer za posamezne vrste kreditov in depozitov in na osnovi višine tarif ter za storitve, ki jih opravlja interna banka, kot tudi na osnovi poslovnih stroškov, ki bremenijo poslovanje, so v interni banki sozda v prvem polletju skupni prihodki znašali

Nekatere članice, ki ne združujejo dnevno prostih sredstev na žiro računih, so v prvem polletju izkazovale povprečno saldo 110 milijonov dinarjev. To je ob upoštevanju 35-odstotne obrestne mere 19 milijonov 250 tisoč dinarjev obrestij za vpogledna sredstva oziroma dohodek, ki ga je sozda zaradi potrebe po dopolnilnih sredstvih pretil izven sistema.

246 milijonov 751 tisoč dinarjev, 70 odstotkov planirane vrednosti. V strukturi prihodkov predstavljajo obrestij, dosežene s kratkoročnimi kreditiranjimi sredstev od članic interne banke, 83,90 odstotkov, od drugih uporabnikov družbenih sredstev 5,06 odstotkov, obrestij dolgoročnega kreditiranja 9,94 od-

stotkov in prihodki od storitev 1,10 odstotkov. Zaradi spreminjenih obrestnih mer primerjava doseženih prihodkov z letno planiranimi vrednostmi ni realna.

Skupni odhodki v prvem polletju znašajo 245 milijonov in 938 tisoč dinarjev, 71 odstotkov planirane vrednosti in kažejo za eno indeksno točko hitrejšo rast od rasti prihodkov. Najvišji strukturni delež odpade na plačilo obresti za najete kredite in depozite. V prvem polletju so v interni banki namenili kar 94,56 odstotkov doseženih prihodkov za plačilo obresti (18,94 % članicam interne banke, 75,62 odstotkov pa ostalim), načrtovali pa so samo 91,54 odstotkov. Za stroške materiala in proizvodnih storitev so namenili 3 milijone 570 tisoč dinarjev oziroma 1,45 odstotkov prihodkov, za plačila bančnih storitev milijon 285 tisoč, kar je 6,4-krat več, kot so v letošnjem letu načrtovali. Takšno prekoračevanje je posledica obračunavalne provizije pri avaliranju menic temeljnih bank. Za plačila delovni skupnosti je interna banka v prvem polletju namenila 7 milijonov 38 tisoč dinarjev, kar predstavlja le 2,85 odstotkov prihodkov (pla-

nirano 4,63 odstotkov) oziroma le 43 odstotkov letno planirane vrednosti za svobodno menjavo dela.

Dosegli so skupni dohodek 813 tisoč dinarjev, le 0,33 odstotkov doseženih prihodkov v prvem polletju in le 13 odstotkov planiranega skupnega dohodka. Tako nizko doseganje skupnega dohodka je posledica neplačane realizacije, ki deloma že ogroža poslovni izid interne banke sozda Merx.

V delovni skupnosti manj denarja

V delovni skupnosti skupnih služb interne banke ustvarjajo svoj dohodek s svobodno menjavo dela z interno banko. Višino ustvarjenega dohodka, merila in pogoje za njegovo pridobivanje so določili s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih. Višina ustvarjenega dohodka je po teh določilih odvisna od kvantitete, kvalitete in stopnje odgovornosti opravljenih in zaupanih nalog.

V delovni skupnosti so v prvem polletju ustvarili 7 milijonov 38 tisoč dinarjev dohodka,

43 odstotkov planirane vrednosti in 67 odstotkov več kot v enakem obdobju preteklega leta. Za prispevke iz dohodka so namenili 824 tisoč dinarjev oziroma 11,71 odstotkov dohodka, 48 odstotkov letno planirane vrednosti, za davke iz dohodka 93 tisoč dinarjev ali 1,32 odstotkov dohodka, za druga plačila iz dohodka pa 132 tisoč dinarjev oziroma 1,88 odstotkov dohodka, kar predstavlja 55 odstotkov planirane letne vrednosti. Skupna plačila v breme dohodka so znašala milijon 49 tisoč dinarjev, 48 odstotkov letno planirane vrednosti. Hitrejša rast plačil v breme dohodka od rasti dohodka samega (za pet indeksnih točk) negativno vpliva na čisti dohodek, ki so ga dosegli le v višini 42 odstotkov od letno planirane vrednosti.

Čisti dohodek so razporedili za osebne dohodke in sredstva skupne porabe. Za osebne dohodke so namenili 5 milijonov 418 tisoč dinarjev, 46 odstotkov planirane letne vrednosti, za stanovanja 288 tisoč dinarjev ali 21 odstotkov planirane letne vrednosti in za druge potrebe 283 tisoč dinarjev oziroma 30 odstotkov planirane vrednosti za poslovno leto 1984.

Pregled doseženega celotnega prihodka, dohodka in njegove delitve v primerjavi z letnim planom

Zap. št.	Opis elementov	Planirano 1984	Struktura v %	Doseženo 1.1.—30.6.		Indeksi v % dos./plan
				Struktura v %	Indeksi v %	
1.	prihodki, doseženi s svobodno menjavo dela z IB SOZD »MERX«	16.263	100	7.038	100	43
2.	materialni stroški	—	—	—	—	—
3.	doseženi dohodek	16.263	100	7.038	100	43
4.	prispevki iz dohodka	1.734	10,66	824	11,71	48
5.	davki iz dohodka	195	1,20	93	1,32	48
6.	druga plačila iz dohodka	240	1,48	132	1,88	55
7.	vsega v breme dohodka	2.169	13,34	1.049	14,90	48
8.	čisti dohodek	14.094	86,66	5.989	85,10	42
9.	delež čistega dohodka za osebne dohodke	11.778	72,42	5.418	76,98	46
10.	delež čistega dohodka za stanovajske potrebe skupne porabe	1.362	8,37	288	4,10	21
11.	delež čistega dohodka za druge potrebe v skupni porabi	954	5,87	283	4,02	30

Delovna skupnost skupnih služb Interne banke SOZD »MERX« Celje ustvarja svoj dohodek s svobodno menjavo dela z interno banko. Višina ustvarjenega dohodka, merila in pogoji za njegovo pridobivanje so opredeljeni s Samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med IB in DSSS. Višina ustvarjenega dohodka je po teh določilih odvisna od kvantitete, kvalitete in stopnje odgovornosti opravljenih in zaupanih nalog.

Izgube pekarstva in mlinarstva

Zgovorne številke

Slab ekonomski položaj mlinsko-predelovalne industrije je onemogočil normalno poslovanje in izvajanje plansko zastavljenih ciljev. Posebno so se razmere zaostrele konec preteklega leta in se nadaljujejo v tekočem gospodarskem letu. V izgube je zašlo celotno mlinarstvo in pekarstvo. V MPI znašajo izgube v prvem polletju 61 milijonov 931 tisoč dinarjev.

V temeljni organizaciji Mlin so v prvem polletju imeli 46 milijonov 622 tisoč dinarjev izgube, ne razpolagajo z lastnimi obratnimi sredstvi in so morali za nabavo potrebnih količin koruze angažirati 677 milijonov dinarjev tujih sredstev (kreditov). Od tega je v okviru sprejete politike samo 490 milijonov dinarjev selektivnih kreditov po 18-odstotni obrestni meri. Ostalo razliko so pridobili po različnih obrestnih merah s povprečno obrestno mero 40 odstotkov.

V prvem polletju so v mlinu zmleli 7.541 ton pšenice, kar je za 4.500 ton manj, kot je predvidel plan. Mlini so stali dva meseca v skladu z republiškim dogovorom, po katerem so bili dolžni za zanesljivo oskrbo Slovenije prevzeti ustrezne količine moke. Zaradi tega so nastali povečani fiksni stroški za ostalo zmlato pšenice v letu 1984 v mlinu v višini 1,19 dinarja po kilogramu.

Po podatkih MPI je znašala povprečna nabavna cena pšenice letine 1983 18,85 dinarjev.

K tej povprečni ceni moramo prišteti še:

stroške prevoza do silosa	1,40
stroške transportnega kala	0,15
stroške zavarovanja v transportu	0,05
kakovostni prevzem stroške industrijskega tira	0,07
stroške skladiščenja obresti za najete kredite	0,27
	2,27
	4,61

Tako je znašala cena pšenice na prvem valjčku 23,46 dinarjev na kilogram.

Povprečna vrednost proizvodov iz meljave na osnovi določenih cen pšeničnih mok, otrobov in krmline moke na pariteti Novi Sad je bila 20,65 dinarjev za kilogram. K tej ceni moramo prišteti povprečne stroške prevoza do Celja v višini 1,41 dinarja na kilogram. Povprečno doseženi stroški meljave v naših mlinih so 4,16 dinarja na kilogram in ne presegajo povprečno doseženih stroškov meljave v slovenskih mlinih.

Vrednost pšenice s stroški meljave in obrestmi:

povprečna vrednost pšenice na prvem valjčku	23,46
---	-------

stroški meljave	4,26
strošek ustavitve mlina	1,19
	28,91

Ob tako doseženi ceni pšenice 28,91 dinarja na kilogram je priznana vrednost mlevskih proizvodov 22,05 dinarja, kar prinaša negativno razliko v višini 6,86 dinarja po kilogramu zmlate pšenice v našem mlinu. V prvem polletju so zmleli 7.541 ton pšenice in izguba znaša 51 milijonov 731 tisoč dinarjev. Nastalo izgubo so zmanjšali za 5 milijonov 109 tisoč dinarjev, predvsem zaradi ugodnega brezobrestnega kredita za nakup mok v aranžmaju Slovenija — Vojvodina, tako znaša dejanska izguba v prvem polletju 46 milijonov 622 tisoč dinarjev.

Poseben problem bo predstavljala izguba, ki bo po sedanjih znanih podatkih nastajala v drugem polletju. V novo ekonomsko obdobje (drugo polletje) so prenesli prehodno zalogo 7.460 ton pšenice. V obdobju julij—avgust so iz žetve 1984 nabavili še 22.761 ton pšenice.

Po ugotovitvah žitne skupnosti SR Slovenije in že narejenih končnih obračunih z nekaterimi dobavitelji bo znašala cena pšenice kot vhodne surovine 38,05

Pregled stanja plasmajev sredstev 30. 6. 1984 v primerjavi z enakim obdobjem poslovnih let 1982 in 1983 vrednosti v tisoč din

Zap. št.	Naziv bilančne postavke	Stanje			Indeksi v %	
		30. 6. 1982	30. 6. 1983	30. 6. 1984	84/82	84/83
1.	plasmaji združenih in pridobljenih sredstev za investicijske naložbe	53.031	193.346	456.921	862	236
2.	plasmaji kratkoročnih in likvidnostnih kreditov	268.827	841.135	1.736.954	646	207
3.	sredstva rezerv	14.511	33.195	69.429	478	209
	— denarna sredstva rezerv	511	195	1.609	315	825
	— plasmaji za pokrivanje izgub	—	7.554	6.063	—	80
	— sredstva rezerv, koriščena za likvidnost	14.000	25.446	61.490	439	242
	— plasmaji rezerv temeljnimi bankam	—	—	267	—	—
4.	devizna sredstva	3.527	4.811	27.125	769	564
5.	denarna sredstva na žiro računih	12.410	9.810	23.431	189	239
	SKUPAJ PLASMAJI	352.306	1.082.297	2.313.860	657	214

Pregled namenskih virov za pokrivanje plasmajev sredstev 30. 6. 1984 v primerjavi z enakim obdobjem poslovnih let 1982 in 1983 vrednosti v tisoč din

Zap. št.	Naziv bančne postavke	Stanje			Indeksi v %	
		30. 6. 1982	30. 6. 1983	30. 6. 1984	84/82	84/83
1.	združena in pridobljena sredstva za investicijske naložbe	56.324	244.730	478.485	850	196
2.	združena sredstva članic IB za tekoče poslovanje	67.724	54.070	103.396	153	191
3.	kratkoročni krediti za obratna sredstva	186.958	708.709	1.528.600	818	216
4.	združena sredstva rezerv	14.511	33.185	69.429	478	209
5.	združena devizna sredstva	3.527	4.811	27.125	769	564
6.	ostalo (kompenzacijske razmejitev)	23.262	36.782	106.825	459	290
	SKUPAJ VIRI	352.306	1.082.287	2.313.860	657	214

Pregled uspešnosti poslovanja v prvem polletju 1984 v primerjavi z letnim planom vrednosti v tisoč din

Zap. št.	Opis elementov	Planirano 1984	Struktura v %	Doseženo 1.1.—30.6.		Indeksi v % dos./plan
				Struktura v %	Indeksi v %	
1.	obrestij, dosežene s kratkoročnim kreditiranjem sredstev	306.600	87,21	219.517	88,96	72
	— od članic IB	279.006	79,36	207.029	83,90	74
	— od drugih UDS	27.594	7,85	12.488	5,06	45
2.	obrestij, dosežene z dolgoročnim kreditiranjem sredstev	38.163	10,86	24.532	9,94	64
3.	plačila za storitve	6.790	1,93	2.702	1,10	40
	SKUPAJ PRIHODKI	351.553	100%	246.751	100%	70
4.	obrestij za prejete kredite, plačane članicam IB	64.873	18,45	46.744	18,94	72
5.	obrestij za prejete kredite, plačane drugim UDS	256.901	73,09	186.596	75,62	73
6.	material in proizvodni stroški	4.970	1,41	3.570	1,45	72
7.	neproizvodne storitve	570	0,16	319	0,13	56
8.	dnevnice in nočnine	65	0,02	29	0,01	45
9.	izdatki za reklamo	6	—	—	—	—
10.	izdatki za reprezentanco	72	0,02	47	0,02	65
11.	amortizacija opreme	779	0,22	116	0,05	15
12.	drugi materialni stroški	351	0,10	117	0,05	33
13.	plačila za bančne storitve	201	0,06	1.286	0,52	640
14.	osebni dohodki	27	—	23	0,01	85
15.	drugi odhodki	131	0,04	53	0,02	40
16.	plačila delovni skupnosti	16.263	4,63	7.038	2,85	43
	SKUPAJ ODHODKI	345.209	98,20	245.938	99,67	71
17.	SKUPNI DOHODEK	6.344	1,80	813	0,33	13

Namesto reportaže

Planinska sekcija Avto Celja je organizirala izlet v Bosno. Izleta so se udeležili tudi koroški Slovenci, s katerimi kolektiv Avto Celja že vrsto let tesno sodeluje.

Namesto zapisa z izleta in obiska pomnikov naše revolucije objavljamo na poti nastalo pesem.

PLANINSKA IV

Vabilu zopet se odzvali
Korošci — v Celje brž podali...
Zastav v pozdrav dovolj visi,
nasprot' se Vigi že smeji.

Prisrčno družba se rokuje,
se križem kražem poljubuje
in že z vincem se gosti,
vesela pesem zadoni.

Okoli smeja še vse rosno —
in že nas vodi pot v Bosno.
Na Maglič naša je namera;
le kakšna boče tota štera.

V Sarajevu voz se ustavi,
po mestu družba se odpravi.
Mošeje al' Baš-Čaršija,
kraj smrti princa Nanul-na.

Komur v trebuhu rasto gobe,
pošteno daje ga na zobe...
Kaj kmalu zopet smo na poti,
Sutjeske parku gre naproti.

Tam hudi boji so divjali,
življenj nebroj so pokončali
fašisti ter njih pomagači,
a ljudska vojska se izvlači.

Imena padlih tam odkrita,
herojstva njih v beton ulita
spominjala naj bi rodove,
da žrtve dajo sad svobode.

Od tam v hribe se podamo,
pragozd Peručico spoznamo.
Žive tam medved, volk, lisice —
mojduš, zares to ni za vice.

Navzgor že avto spet ropoče —
mars' kteremu je nekam vroče...
Vendar šoferja varna roka
strahu ne daje prav nič vzroka.

Kovačeviča — Save koča
nam gostoljubje priporoča.
Tam pije, poje družba smela,
ob ognju toplem je vesela.

Toda predragi sin planine —
ura za uro hitro mine.
Treba iskati bode spanje,
če naj bi vzpon ne bil le sranje.

Deževno jutro nas zbudi...
Na Maglič? — Sploh ni misliti.
Se klatimo poprek planine;
megla obdaja jo sivine.

Ko nekoliko se zjasni,
odpravimo na pot se vsi.
Mars' kteri rine kar naprej,
na vrh ga vleče slej ko prej.

Al' Petru menda tega ni mar,
deževje pošlje nam v dar,
zato le hitro obrniti,
čimprej pod streho kočje priiti.

Poskusi torej niso uspeli —
ob ognju pa smo vsi veseli.
Obeta se nam noč prekrasna...
Bosanska noč, ta noč je glasna.

Ob jutru slabo še naspani
že rano za odhod smo zbrani.
Medtem ko trave še so rosne,
izviru bližamo se Bosne.

Naprej, naprej nam čas veli —
se ustavimo ob Neretvi.
Razrušen most nam govori
o slavni že preteklosti.

Od Jablanice še podzrav
in avto se nič več ne ustavi.
V Jajce pelje brez pogoja,
kjer seja bila je AVNOJ-a.

Se Jugoslavija je tam rodila,
fašistom ni se uklonila.
Ker vodil je vojsko zmagovito,
maršal postal tedaj je Tito.

Po treh nočeh oj, hansana,
nas sprejme zopet postelja.
Poprej se še poveselimo,
ga pijemo in se vrtimo.

Že zgodaj Marjan rovovi
in sladki nočni mir nam kvori.
Toda popotnik si na svetu,
čeprav se pravi tem' izletu.

In že hitimo spet na pot,
Drvar nas kliče od nekod.
Nakana Švabom tu ni uspela,
da Tita s štabom bi zajela.

Maršalska komaj oblačila
SS je tukaj zaplenila.
Oj, Drvar, trikrat si gorel,
res slavo večno si nadel.

Nato še naglo okrepcilo
in to pošteno, ne za silo —
saj žakelj le tedaj stoji,
če je napolnjen — prazen ni.

V Laškem kaj? — Naj mimo
vira?
Ne ne — le brž na vrček pira.
Kaj več, če Celje ga ima —
in žeja meje ne pozna!

In slednjič avto se ustavi,
na kraju smo, v domači stavi...
Pozdrav v slovo je naš goreči:
»Na svidenje!« Gor na Bleščeci.

Stane Jekoš

Slovenske Konjice

Obnovljen strojni park

V kmetijski zadrugi v Slovenskih Konjicah, kjer so se donekdanje usmerjali predvsem v pridelavo sadja in grozdja, so po melioracijah 340 hektarov kmetijskih površin ob Dravinji pričeli tudi z uvajanjem poljedelske proizvodnje. Odločili so se za nakup in obnovo strojnega

parka, zlasti onega, ki ga potrebujejo poljedelci v tozdu Lastna proizvodnja, v vrednosti blizu 5 milijonov dinarjev.

Kupiti nameravajo dve pnevmatski sejalnici, adapter za žitni kombajn, cisterno tipa 300 C, tri mulčerja za sadjarstvo in dva vicon trosilca za gnoj.

Servis za kmetijske stroje

V kmetijski zadrugi v Slovenskih Konjicah bodo letos dokončali drugo fazo izgradnje servisa za kmetijske stroje, v katerem bodo lahko poleg lastnih popravil tudi stroje in kamione, s katerimi razpolagajo kooperanti. Nov servis, za katerega že imajo lokacijsko in gradbeno dovoljenje in bo stal ob delovni organi-

zaciji DINOS v Slovenskih Konjicah, bi po predračunih veljal 14,5 milijona dinarjev. Za drugo fazo morajo zbrati blizu 12 milijonov, od tega skoraj 8 milijonov lastnih sredstev, za ostalih 5 milijonov dinarjev pa bodo koristili kredit iz združenih sredstev sozda Merx.

Odlikovanja SFRJ v Blagovnem centru

Na slavnostni seji delavskega sveta delovne organizacije je predsednik skupščine občine Celje Edvard Stepišnik izročil odlikovanja predsedstva SFRJ JOŽETU ŠKETI in ŠTEFANU ŠAHU. Odlikovana sta bila z REDOM DELA S SREBRNIM VENCEM za posebne zasluge, dosežene v gospodarstvu in za delo, ki je posebnega pomena za napredek države ter za dolgoletno ustvarjalno delo v delovni organizaciji.

KRMAR OBRTHNIH DELAVNIC

Ob orden zaslug za narod, medaljo dela in medaljo za hrabrost si je letos 59-letni Stefan Šah, vodja obrtnih delavnic v tozdu Transport in obrtne storitve Blagovnega centra Celje, pripel novo visoko odlikovanje — red dela s srebrnim vencem.

Štefan Šah se je leta 1925 rodil v delavski družini v Dobriši vasi pri Petrovčah. Tam je obiskoval osnovno šolo. V letih od 1939 do 1943 se je šolal na meščanski in obrtni šoli v Slovenj Gradcu ter se izšolal za poklic strugarja in avtomehnika.

Maja 1943, star osemnajst let, se je na terenu priključil partizanom in bil od februarja 1944 v XI. brigadi Milana Zidaniškega. Tam se je boril do julija 1944, ko so ga po nalogu IV. operativne cone kot kurirja partizanskih bolnišnic premestili na Pohorje, kjer je bil do osvoboditve.

Leta 1947 se je po odsluženju vojaških obveznosti kot vodja avto delavnice zaposlil pri gozdni upravi LIP Savinje, kjer je bil enajst let. Zatem je

delal pri Vojni pošti in v Cinkarni, od tam pa leta 1971 prišel v delovno organizacijo Merx.

Vsa leta, kar je vodil obrtne delavnice, je Stefan Šah s posebnim občutkom, razumevanjem in sposobnostjo razreševal organizacijska vprašanja in koordiniral delo ter na ta način ustvaril koordinacijsko in strokovno kvalitetno delovno enoto, ki v celoti izvršuje zastavljene naloge. Štefan je mož, ki tudi v današnjih zaostrenih gospodarskih razmerah s polno odgovornostjo in znanjem krmari obrtne delavnice, vselej ob pravem času na pravem mestu, predan komunist že petintrideset let, vzor mladim, ki jim bo kmalu prepustil svoje delovne dolžnosti.

Poleg svojega poklicnega dela si je vseskozi prizadeval v dograjevanju samoupravnih odnosov in bil družbenopolitično aktiven. Zaupali so mu vrsto odgovornih samoupravnih in družbenopolitičnih funkcij. Bil je član delavskega sveta, predsednik komisije za delovna razmerja, predsednik odbora za učinkovitejšo gospodarjenje, delegat posebnih in splošnih delegacij za skupščine

sisov, sedaj pa vodi kot poveljnik organizacijo civilne zaštite v delovni organizaciji.

Kot prizadeven delavec in samoupravljalec se je aktivno vključeval v okolje, kjer živi, saj je tudi v krajevni skupnosti vodil organizacijo civilne zaštite.

Poleg visokih državnih odlikovanj je prejel tudi srebrno plaketo Ljudske tehnike in bronasto priznanje OF. Red dela s srebrnim vencem pa mu pripada za njegove velike strokovne dosežke in izjemno revolucionarno delo.

KISANJE NI PREPROSTA REČ

Agroprometov obrat kisarne v Šempetru ne bi bil to, kar je, če vanj svojega znanja, sposobnosti in dela ne bi vtikal danes 69-letni delavec Jože Šketa. Obrat je razvil do te mere, da oskrbuje z zeljem in zeljem prebivalce celotne celjske regije. Po plaketi ob tridesetletnici delovne organizacije Merx je letos dobil visoko državno odlikovanje, red dela s srebrnim vencem.

Jože Šketa se je leta 1915 rodil v kmečki družini v Orli vasi pri Braslovčah. Leta 1937 se je zaposlil kot šofer v veletrgovini Jurija Krašovca v Žalcu, dve leti kasneje pa avto zamenjal za gostilniški pult. Od aprila 1941 do januarja 1942 je bil v vojnem ujetništvu, kot vojaški invalid se je vrnil domov

in si pridobil gostinsko kvalifikacijo.

Pri Merxu je že več kot trideset let. Leta 1952 si je poiskal službo skladiščnika pri Povrtinini — sadje in nato pri Agroprometu, organizaciji, ki se je leta 1968 pridružila trgovskemu in proizvodnemu podjetju Merx.

Ves ta čas vodi skladišče in obrat kisarne v Šempetru. V šestdesetih letih so se delavci v tem obratu usmerili v kisanje zelja in sedaj tudi repe. Jože je v razvoj te dejavnosti vgradil vse svoje sposobnosti in znanje, svoj največji delovni prispevek, kajti s svojo razvojno zasnovo je oblikoval obrat, v katerem danes oskrbujejo z zeljem in repo skoraj vso celjsko regijo. A ne samo to. S svojimi dolgoletnimi izkušnjami je zagotovil izdelkom priznano kvaliteto. To je rezultat prizadevanosti, vestnosti, predanosti delu, ki ga opravlja.

Tvorno se je vključeval tudi v proces razvoja samoupravnih odnosov in prevzemal odgovorne samoupravne funkcije. Kot vodja skladišča in kisarne konstruktivno sodeluje s svojimi predlogi, pobudami in smernicami pri odločitvah samoupravnih organov in organov upravljanja. S svojo aktivnostjo se je izkazal tudi v delu na terenu — v številnih prostovoljnih delovnih akcijah v krajevni skupnosti.

Kako izvajamo načrtovane aktivnosti NNNP

Akcija NNNP poteka v tozduh, v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih že od leta 1979. Vrednost se kaže predvsem v konkretnih prizadevanjih za nadaljnje podružbljanje vseh sestavin splošnega ljudskega odpora in družbene samozastite.

S sprejetjem novega zveznega zakona o ljudski obrambi, novega republiškega zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozastiti, s sprejetimi smernicami o razvoju, organiziranju in delovanju narodne zaštite ter delovanju civilne zaštite so zajeli nova spoznanja in izkušnje, ki so nam pripomogli, da se bolj pripravimo in usposobimo za potrebe in naloge na tem celovitem področju.

Vse te novitete smo zajeli v naših samoupravnih aktih in v obrambno-varnostnih načrtih v tozduh, delovnih organizacijah in v sozdu.

V letošnjem letu nas je v nekaterih tozduh, v delovnih organizacijah in v sozdu obiskala zvezna inšpekcija z nalogo, da preverijo našo aktivnost na področju SLO in obrambno-varnostne načrte. Ker smo bili dokaj dobro pripravljeni, so naše delo dobro ocenili, to pa nam mora biti spodbuda za še večje uspehe na tem zahtevnem in odgovornem področju.

V vsakem tozdu in v delovnih organizacijah so v svojih letnih programih načrtali tudi akcijo NNNP. V letošnjem letu velja poudarek azuriranju obrambno-varstvenih načrtov z uvajanjem novitet zakona o ljudski obrambi in družbeni samozastiti, delovanju družbene samozastite, prometne in požarne varnosti, področju varstva pri delu ter izvajanju nalog pri varstvu okolja, zaštiti in izobraževanju pred jedrsko-biološkimi in kemičnimi orožjem (RKB), delovanju in krepitvi samoupravnega delavskega nadzora in uveljavljanju demokratičnega socialističnega samoupravljanja. Koliko smo pri tem uspeli, bodo pokazale razprave in ocene v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih v tozduh, delovnih organizacijah in v sozdu.

Za uresničevanje teh aktivnosti nosijo posebno odgovornost komiteji za SLO in družbeno samozastito, osnovne organizacije ZK in sindikata v tozduh in delovnih organizacijah, ki morajo preko samoupravnih organov uveljaviti, da delavci z vso resnostjo in dosledno izvedejo vse samoupravno sprejete načrte in programe tega zahtevnega področja.

Posebno pozornost pri izvedbi aktivnosti in vaj NNNP bi morali posvetiti preverjanju mobilizacijske pripravljenosti, prehodu na delo v vojnih razmerah, preverjanju usposobljenosti izvajalcev posameznih nalog in opravil, ki izvirajo iz obrambno-varnostnega načrta, preverjanju realnosti posameznih rešitev iz obrambno-varnostnega načrta, preverjanju sistema za sprejem in prenašanje raznih nalog in odločitev iz mobilizacijskega načrta, preverjanju organizacije varnostnih in samozastitnih ukrepov v izrednih razmerah, skrivanju materialnih, tehničnih sredstev in dokumentacije, preverjanju usposobljenosti zasilnikov in zaklonišč ter njihove opremljenosti, zatamnjenjavanju, sistematizaciji v vojnih razmerah, opremljenosti civilne zaštite. Pri sami izvedbi akcije oziroma vaje morajo sodelovati poslovodni organ, komiteje za SLO in družbeno samozastito in delavci po vojni sistemizaciji.

Tako kot letos bomo v prihodnjem letu dajali prednost uresničevanju zasnove splošnega ljudskega odpora in družbene samozastite, podružbljanju njene vsebine in organiziranosti ter še širšemu uveljavljanju in usposabljanju delavcev in občanov za samozastito in varnost. Doseči moramo, da delavci in občani dojemajo pomen samozastite in varnosti pri svojem vsakodnevnem delu, mišljenju in ravnanju, še zlasti, ko gre za varovanje družbenega premoženja. Današnje gospodarske težave, dokajšnji padec življenjskega standarda in še drugi določeni faktorji vodijo k širitvi in poskusu raznovrstne kriminalitete, v katerih je družbeno premoženje

pogosto objekt napada. Specifična kategorija teh deliktov so tatvine po trgovinah, manjše pa tudi večje vrednosti.

Akcija, katere namen je bil preveriti akcijsko usposobljenost in aktivnost delavcev pri odkrivanju odtujitev in zaznavanju sumljivih oseb, 11. julija v določenih celjskih trgovinah, tudi v prodajalnah sozda Merx, daje misliti. Neopazno so odtujili veliko raznovrstnega blaga, perilo, kovčke, copate, plinske svetilke in celo kopalno kad, stavbna vrata s podboji, ročno blagajno. Mislim, da je za izboljšanje obstoječega stanja zelo pomembno, da izboljšamo organiziranost, informiranost in pritegnemo vse delavce.

Zavedati se moramo, da je varnost naše družbe in slehernega posameznika v njej odvisna od nas samih, od naših posameznih ravnanj in dejavnosti na delovnih mestih, v bivalnih okoljih in povsod drugod, kjer nam družbena samozastita kot sestavni del naših samoupravnih pravic in dolžnosti, da uveljavljamo svoj interes in interes naše celotne družbe, to omogoča.

Vsaka akcija NNNP naj bi bila zasnovana tako, da v njej osrednjo pozornost namenijo samozastitnemu in preventivnemu delovanju narodne zaštite, kolektivne in osebne zaštite, varovanju okolja, varstvu pri delu, požarni varnosti in varstvu na ostalih področjih. Marsikatero nesrečo, odtujitev in podobno je mogoče predvideti, preprečiti ali ublažiti njen učinek, če bomo ukreпали in delovali pravočasno, preventivno in če bomo ustrezno usposobljeni in organizirani.

Ne pozabimo, da odlok izvršnega sveta skupščine SR Slovenije določa, da si morajo delovni ljudje in občani priskrbeti sredstva za osebno zaščito do konca leta 1990, v tozduh, delovnih skupnostih in drugih samoupravnih organih in skupnostih pa do konca leta 1978. V minimumu zaščitnih sredstev zase in svojo družino sodi RBK oprema (zaščitna maska M-1, ki varuje dihalne organe, oči, obraz pred vsemi bojnimi strupi, radioak-

tivnim prahom, pred biološkimi agensi, ki se v obliki aerosolov širijo skozi ozračje), zaščitno ogrinjalo, ki služi za zaščito telesa pred radioaktivnim prahom in kapljicami bojnih strupov ter prvi povoj. Cena kompleta stane približno 2.500 dinarjev. Zaščitna sredstva je treba hraniti na suhem in zračnem prostoru. Ob neposredni vojni nevarnosti je priporočljivo imeti na primeren mestu določeno količino rezervne hrane. Voda je posebna dragocenost, zato jo hranimo v kletnih ali podobnih prostorih, v količini, ki bi zadoščala za nekaj dni. Ob neposredni vojni nevarnosti naj bi bilo pri roki poleg nekaj toplih oblačil, rezervne perila, jopice, vetrovke, še pribor za osebno higieno, dokumenti, zdravila, prav je, če si doma pripravimo nekaj orodja, baterijsko svetilko, ležalno blazino ali zlozljivo posteljo, da na znak za zračno (ali drugo) nevarnost, ko moramo bežati v javno zaklonišče, vzamemo s seboj le najnujnejše stvari in ne bomo s pretirano prtljago v breme drugim. Kmetje naj poskrbijo tudi za hlev, za zapiranje oken in vrat, rezerva vode naj bo shranjena na primeren prostoru. Pred učinki jedrsko-kemičnega biološkega orožja je treba krmo zaščititi v primernih prostorih; kamor ne morejo prodreti kapljice bojnih strupov ali radioaktivni prah, pri čemer krmo prekrijemo s PVC folijo, deskami ali podobnim. Krmo lahko tudi zakopljemo v zemljo.

Zavedati se moramo, da bi morebitna vojna, ki nam bi jo vsilil agresor, zajela vsakega od nas. Čas, ko je črta delila položaje in zaledje, ko je človek, ki ni bil vojak, pravzaprav mirno ustvarjal naprej, je že zdavnaj za nami. Ni več varnih ali tako odročnih krajev, kamor vojna v tej ali oni obliki ne bi segla, kjer posledice rušilnega ali množičnega orožja ne bi čutili. Zato se moramo pripraviti na obrambo in zaščito prav povsod. In prav od naše lastne pripravljenosti in osebne prizadevanosti bo odvisno, kakšne bi bile posledice teh napadov.

B. Ropoša

Izgube pekarstva in mlinarstva

Zgovorne številke

(Nadaljevanje s 3. strani)

dinarja za kilogram letnika 1984. Struktura cene je naslednja:

	dinarjev
nabavna cena pšenice	28,17
obresti in krediti	4,38
stroški meljave	5,50
skupaj	38,05

Tudi za leto 1984 je ZIS že določil ceno izdelkov iz enega kilograma pšenice in sicer 27,13 dinarja. Iz tako oblikovanih cen predvidevajo ob koncu leta 1984 izgubo:

	dinarjev
vrednost surovine s stroški meljave in obrestmi	38,05
vrednost mlevskih proizvodov	27,13
negativna razlika	10,92

Za zagotovitev oskrbe bodo v drugem polletju mleli 12.000 ton pšenice, kar pomeni negativno razliko 131 milijonov dinarjev. V drugem polletju zapadejo v plačilo tečajne razlike za nabavljeno pšenico leta 1980/1981 v višini 24,8 milijona dinarjev. V meljavi koruze v zasebnem sektorju kmetijske

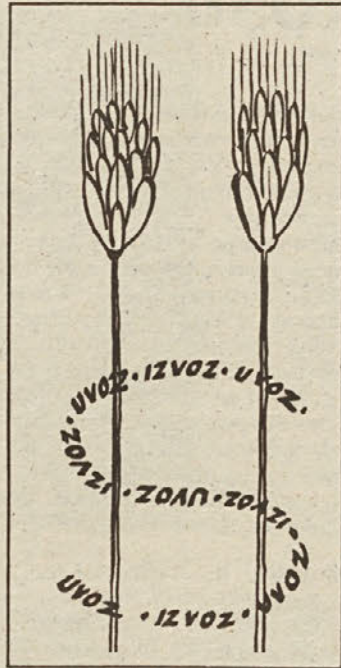
proizvodnje bodo ustvarili negativne učinke v višini 19,4 milijona dinarjev (odkupili so 5.520 ton pšenice). Celotna nastala razlika, ki izvira iz meljave, znaša sicer 10,56 dinarja, to razliko pa poleg delovne organizacije pokriva tudi republiški viri v višini 7,04 dinarja.

Ob upoštevanju naštetih dejstev in ob nespremenjenih pogojih gospodarjenja bo ob koncu leta znašala skupna izguba:

	milijonov
prenos izgube iz prvega polletja	46,6
izguba nastala pri meljavi v 2. polletju	131,0
tečajne razlike	24,8
izguba iz zamenjave pšenica — koruza	19,4
skupaj	221,8

Nastalo izgubo, ki izhaja iz neuskajenih cenovnih razmerij, bodo zmanjšali iz nastalih pozitivnih cenovnih učinkov, tako da znaša dejanska pričakovana izguba na koncu poslovnega leta v tozdu Mlin 162,8 milijona dinarjev.

Tudi v pekarstvu je v prvem polletju nastala izguba 15 milijonov 308 tisoč dinarjev, v tozdu Pekarna Celje 10 milijonov 529 tisoč in v tozdu v Rogoški Slatini 4 milijone 779 tisoč dinarjev. Ker znaša po sprejetju novih cen kruha in peciva negativna razlika na vsak kilogram proizvedenega

kruha 3,04 dinarja, pričakujejo ob nespremenjenih stroških samo v drugem polletju nega-

Občina	Poraba v kg pšenice	Delež	Znesek din
Celje	7.410.933	22,77	18,4
Sevnica	2.252.264	6,92	5,6
Slovenske Konjice	2.385.684	7,33	5,9
Zalec	4.305.957	13,23	10,7
Titovo Velenje	4.413.362	13,56	10,9
Mozirje	1.366.970	4,20	3,4
Šentjur	2.141.587	6,58	5,3
Šmarje	3.638.745	11,18	9,0
Zagorje	1.917.013	5,89	4,7
Hrastnik	1.279.094	3,93	3,2
Laško	1.435.319	4,41	3,5
Skupaj	32.546.915	100,00	80,6

Porabljenega moka je 7.000 ton več kot zmlate pšenice. To količino morajo dokupiti za zagotovitev oskrbe, ker poraba presega kapacitete mlina. Morebitne razlike v ceni moka ostajajo na riziku delovne organizacije oziroma tozda.

Predlagani sistem pokrivanja

Plansko poslovna skupnost Hmezad — Merx

Sodelovanje na ekonomskih osnovah

Julija so direktorji delovnih organizacij sozda Merx razpravljali o nadvse pomembnem dokumentu, samoupravnom sporazumu o ustanovitvi skupnosti za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje dveh velikih sozdov, Hmezada in Merxa. S tem aktom naj bi sklenili tesnejše povezovanje, proizvodnjo, delovne in poslovne obveznosti in odvisnosti v reprodukciji, zlasti pa sodelovanje v blagovnih storitvah in denarnih tokovih ter v razvojno — raziskovalnem delu. Do septembra bo dokument v javni razpravi, da bi ga potlej lahko potrdili delavski sveti.

Razpravljalci so menili, da bi morali vzporedno s tem aktom

Sprejem borcev

V počastitev dneva borcev in dneva vstaje slovenskega ljudstva so družbenopolitične organizacije v Dravinjskem domu priredile zaposlenim in upokojenim borcem skromen sprejem, na katerem so jim poleg osebnih čestitk podarili tudi denarno kot skromen priboljšek k praznovanju. Kolektiv Dravinjskega doma izjemno spoštuje in goji odnos do očuvanja tradicij NOB, zato se delavci tudi aktivno vključujejo v tovrstne občinske programe.

M. B.

tivno razliko 25 milijonov 530 tisoč dinarjev. Ob dejstvu, da so nekateri stroški že sedaj bistveno večji, kot so bili ob povšanju cen, bo izguba ob koncu leta še večja. Skupaj naj bi znašala v pekarstvu 40,8 milijona dinarjev.

V Mlinsko-predelovalni industriji naj bi torej izguba ob koncu leta znašala 203,6 milijona dinarjev. Iz rezervnega sklada delovne organizacije naj bi pokrili 37,4 milijona dinarjev, 25 milijonov bi dobili kot kredit iz rezervnega sklada sozda, predlagajo tudi odprodajo prehodnih zalog pšenice. S temi ukrepi naj bi znižali negativno razliko na 115,2 milijona dinarjev.

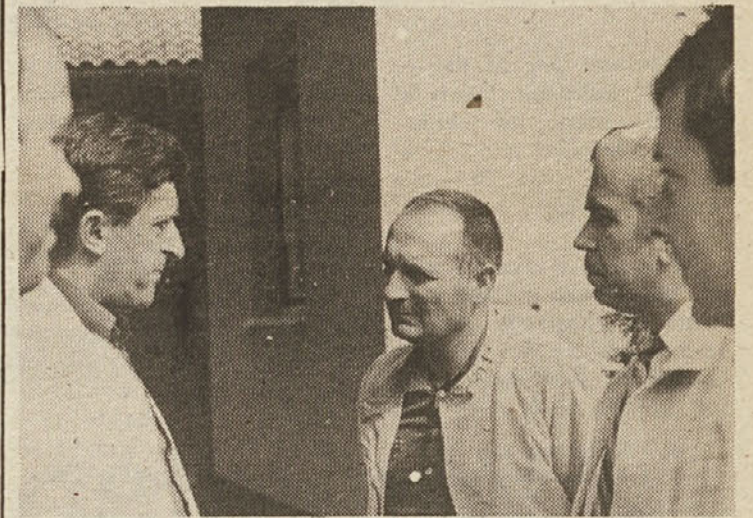
Negativno razliko v pekarstvu (25,5 milijona dinarjev) bi lahko pokrili s korekcijo cen pekovskih izdelkov za 24 odstotkov. Če to ne bo možno, naj bi celotni primanjkljaj pokrivali skladi občin v sorazmerju s porabljenim in predvideno porabo moka do konca leta 1984.

Gornjesavinjčani so svoje goste ob svečani otvoritvi nove industrijske proizvodnje — Merxovih Torijev — pričakali z njim značilnim gostoljubjem. S kruhom in soljo ter sadjcem.

Alojz Plaznik, moziški župan v razgovoru s T. Rifljem, očetom mladega inovatorja in konstruktorja, v katerega obrtni delavnici je stekla prva serijska proizvodnja zložitljivih mopedov.

Še tako skromne svečanosti so priložnost za pomembna srečanja gospodarstvenikov. Vraničar, nekdanji predsednik sozda Gorenje, je raztegnil obraze svojih poslušalcev — čeprav ni govoril o Gorenju.

»Mali princ« med motornimi kolesi, kot so mu nadeli že ime, je vzbudil mnogo pozornosti. Kot je bilo slišati, je že zdaj toliko naročil, da ne morejo zadostiti vsem željam. Ko bi tako ostalo...

Gornjegrajska mladež je demonstrirala prve vožnje tega malega »žrebička«, za njimi so sledili ostali, stari in mladi, debeli in suhi, deset Torijev je potrpežljivo preneslo vožnje čez drn in strn.

Zahvala

Iz srca se zahvaljujem za nagrobni venec in sožalne besede, s katerimi ste mi stali ob strani ob smrti mojega moža Franca Potokarja. Pokopali smo njegove pridne, zlate roke.

Kako rad je prebiral vaš list in se veselil vašemu napredku. Tudi jaz vam želim mnogo uspeha pri vašem delu.

Zalostna žena Franja

Družbeni sistem informiranja

V republiških sindikatih so vzeli pod drobnogled tudi izgradnjo družbenega sistema informiranja in uresničevanja zakona o družbenem sistemu informiranja v organizacijah združenega dela.

Eden največjih problemov na tem področju je, kot ugotavljajo, da so v organizacijah združenega dela dolga leta poslovne informacijske sisteme, vse službe, ki zbirajo, hranijo in obdelujejo podatke v teh sistemih, vključujoč tudi službe za avtomatsko obdelavo podatkov (računalniški centri), organizirali in razvijali posebej, vse službe za samoupravljanje in informiranje pa posebej, brez vsebinskih in organizacijskih povezav. To je hkrati vzrok pa tudi posledica pojmovanja in ločevanja med »poslovnimi« in »samoupravnimi« informacijami.

Posebej v zadnjem letu dni je v družbi zelo prisotno pisanje in razpravljanje o računalništvu in informatiki ter v okviru tega tudi o računalniško podprtem informacijskem sistemu. Vse te okoliščine objektivno spodbujajo tudi bolj poglobljeno razpravo v sindikatu o tako zastavljenih računalniško podprtih informacijskih sistemih, ki bodo v funkciji celovitosti in učinkovitosti sistema informiranja in odločanja v organizacijah združenega dela.

Nekateri podatki namreč kažejo, da se ponekod v okviru takih razprav (ki še vedno preveč ostajajo v ožjih strokovnih krogih) preveč pogovarjajo samo o nakupu računalniške opreme, misleč, da bodo samo s tem rešili vse probleme pri organizaciji informacijskih služb in sistemov, kar je seveda velika zmotna. Prav gotovo je v vsaki organizaciji združenega dela najprej treba analizirati vse informacijske poti, določiti potrebe vseh potencialnih uporabnikov, šele potem pa odločati o nakupu najustreznejše informacijske tehnologije.

Oblikovanje računalniško podprtih informacijskih sistemov v organizacijah združenega dela sloni na zajemanju podatkov o poslovnih in drugih do-

godkih ter realiziranih vrednostih in na primerjavi teh podatkov z začetnimi količinami in vrednostmi: na ta način lahko dosti ažurno odkrivamo odstopanja od načrtovanih ciljev. Za sindikat je gotovo pomembno to, da računalniško podprti informacijski sistemi v načelu omogočajo hitrejšo in bolj sistematično zagotavljanje potrebnih podatkov in informacij za poslovne oziroma samoupravne odločitve. Predvsem pa omogočajo tudi kontrolne in opozorilne informacije, kar se v načelu ujema s sindikalnimi prizadevanji za uveljavitev temeljnih informacij.

Razlogov, da v praksi zelo pogosto temu ni tako, je več. Najprej gre za to, da je obstoječa računalniško-informacijska tehnologija slabo izkoriščena (kar pa na drugi strani daje možnost manjšim organizacijam, ki same ne morejo kupiti relativno drage opreme). Računalnike uporabljajo pretežno za posodobitev knjigovodstva, računovodstva in evidenc, manj ali skoraj nič pa za programirano odločanje in dolgoročno planiranje. Vzrokov za to je več, od pomanjkanja strokovno usposobljenih kadrov do tega, da vsi potencialni uporabniki računalniških storitev (tudi zaradi slabe organizacije poslovanja) niso opredelili svojih potreb in želja. Tako v organizacijah združenega dela včasih celo zelo natančno spremljajo proces proizvodnje — podatki in informacije o tem pa z zamudo prihajajo do delavcev ali pa delegatov v delavskih svetih, včasih pa tudi ne. To pa zato, ker zbrane podatke in informacije dobivajo od ustreznih služb predvsem poslovodni organi in delavci s posebnimi pooblastili, ki opravljajo selekcijo. Službe in sektorji, ki se v organizacijah združenega dela ukvarjajo z avtomatsko obdelavo podatkov, so izključno vezani na poslovne organe in so v glavnem popolnoma nepovezani s službami za samoupravljanje in informiranje, niti niso pod kontrolo samoupravnih organov, delavskih svetov in odborov za informiranje.

Novi vidiki samoupravnega urejanja inovacijske dejavnosti

Pospeševanju inovacijske dejavnosti se v zadnjem obdobju posveča velika pozornost, in sicer ne samo v strokovnih krogih, ampak tudi v družbenopolitičnih organizacijah. Predsedstvo CK ZKS je 14. junija sklicalo problemsko konferenco, na kateri so predložili gradivo, namenjeno tudi za javno razpravo, z naslovom Uveljavljanje inovacijske dejavnosti kot množičnega gibanja. Marksistični center mestnega komiteja ZKS Ljubljana pa je v decembru 1983 pripravil posvet Pretvarjanje dosežkov intelektualne ustvarjalnosti v vrednost.

Vzporedno s prizadevanji za aktualizacijo in afirmacijo inovacijske dejavnosti kot množičnega gibanja pa je potrebno nujno posvetiti pozornost tudi samoupravnemu urejanju odnosov, ki se nanašajo na inovacijsko dejavnost v organizacijah združenega dela. Tej problematiki se posveča pre malo pozornosti, ker je dan poudarek drugim vprašanjem, sicer nič manj pomembnim, toda brez ustreznih samoupravne ureditve ni možno pričakovati realizacije ideje o

inovacijskem gibanju kot množičnem gibanju.

Temeljna organizacija, ki uporablja inovacijo, mora odnose urediti s samoupravnim sporazumom ali drugim samoupravnim splošnim aktom.

Zakon o združenem delu je odločil, da ima pravico do posebnega nadomestila delavec, ki z inovacijo, racionalizacijo ali drugo obliko ustvarjalnosti pri delu z družbenimi sredstvi prispeva k povečanju dohodka temeljne organizacije (130. člen). Iz samega besedila navedenega določila zakona je možno sklepati, da ima pravico do posebnega plačila delavec v tisti temeljni organizaciji, v kateri se inovacije uporabljajo in ki dosega s to inovacijo ustrezen dohodek, ne glede na to, ali je delavec v delovnem razmerju v tej temeljni organizaciji ali ne. Odnosi se torej urejajo na podlagi samoupravnega splošnega akta, ne glede na to, ali ima inovator lastnost delavca v temeljni organizaciji ali ne, pomembno je zgolj dejstvo, da se njegova inovacija realizira v združenem delu.

Navedeno idejo zakona o združenem delu je izvedel v svojih določbah zakon o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja (Ur. list SFRJ, št. 34/81, v nadaljnjem besedilu: zakon). V 10. členu je zakon določil, da mora temeljna organizacija urediti pravice inovatorja s samoupravnim splošnim aktom, s katerim ne ureja zgolj materialnih pravic, ampak ureja tudi postopek za uveljavljanje teh pravic. 3. odstavek navedenega člena izrecno poudarja to, kar je opredeljeno že v 130. členu ZZD, da se s samoupravnim splošnim aktom urejajo vsa vprašanja v zvezi z uporabo inovacije tudi v primeru, če oseba, ki daje predlog, ni združila dela v okviru te temeljne organizacije združenega dela, inovacijski predlog pa se nanaša na dejavnost te organizacije.

Delavci temeljne organizacije torej ne urejajo le odnosov, ki nastajajo v temeljni organizaciji med delavci, ampak urejajo tudi druga vprašanja oziroma razmerja, ki nastanejo ob uporabi predloga inovacije, ki je bil

podan po inovatorju, ki ni v delovnem razmerju v temeljni organizaciji. Vsebinsko samoupravnega splošnega akta natančneje opredeljuje 170. člen, ki na prvo mesto postavlja določbe formalnega značaja, torej procesne določbe, saj predvideva, da samoupravni splošni akt natančneje uredi postopek za ugotavljanje obstoja tehnične izboljšave in možnosti za njeno uporabo. Ta samoupravni splošni akt pa mora zlasti določiti tudi osnove in merila za ugotavljanje prispevka tehnične izboljšave k povečanju dohodka temeljne organizacije.

Zanimivo je, da zakon obvezuje organizacijo združenega dela, da mora urediti vsa vprašanja v zvezi z uporabo inovacije s samoupravnim splošnim aktom, kajti če organizacija tega ni storila, mora to storiti najkasneje v šestih mesecih po prejemu pismenega obvestila avtorja tehnične izboljšave. To sicer lahko zahteva le tisti avtor, ki je v delovnem razmerju v organizaciji združenega dela, v kateri je bila tudi tehnična izboljšava ustvarjena.

Izbor blaga v trgovinah

»Bodočnost pripada načrtovanju!« Naslednjih deset let lahko zato imenujemo »eldorado« strokovnjakov za načrtovanje primernih blagovnih skupin in prostora v blagovnem prometu.

Spremembe v ravnanju kupcev, nove oblike prodaje, koncentracija, integracije, dezintegracije, selekcije itd. naredijo kratkoročno načrtovanje vedno bolj problematično.

Sistematično strateško razmišljanje je nujno kot način, da lahko upoštevamo kompleksnost okolja z dinamičnimi spremembami ter da se ustrezno prilagodimo notranjim strukturam in ukrepom.

Središče načrtovanja, bolj kreativno intuitivskega kot empirično teoretičnega, je v blagovnem prometu strategija strukture izbora, ki nam mora zagotoviti določeno realizacijo v določenem času.

To določa določeno število preteklih in tekočih kazalcev za objektivno uporabo, na drugi strani pa upoštevanje obstoječih in potrebnih marketinških instrumentov (nabava, prodaja, reklama, servis, finance...). Omejene človeške možnosti za reševanje in razreševanje poslovnih problemov in odločitev narekujejo razvoj metod strategije in načrtovanj, ki bodo delovale tudi ob večjem številu informacij, obsegu strateških problemov in vplivov okolja.

Metoda načrtovanja, ki omogoča doseganje maksimalnih strateških ciljev, mora istočasno zagotavljati stalno finančno likvidnost.

Pri razvoju in uporabi strategije izbora blaga in blagovnih skupin ter njene strukture je primarna naloga metode v tem, da so prednosti in riziki izbora opredeljeni z določenimi indikatorji — kazalci iz preteklosti in sedanjosti, ki jih je možno čim bolj odgovorno uporabiti za načrtovano obdobje.

Razvoj strategije izbora blaga in blagovnih skupin je za razpo-

reditvev na določeni prodajni in tržni prostor pri dani mikroorganizaciji možno razdeliti na osem stopenj.

Stopnje strategije izbora blagovnih skupin

Določitev blagovnih skupin. Za skupine ugotovimo medsebojno odvisnost in strukturni delež posameznih skupin. Pri določitvi izbora je treba upoštevati interese kupcev ter lastno organizacijo in strategijo na določenem področju.

Izbor kazalcev mikroorganizacije. Kazalci morajo služiti za utemeljitev strukture blagovnih skupin in načrtovani promet s tehniko prodaje. Pokriti doprinos, riziko in promet so poleg produktivnosti po zaposlenem in kvadratnem metru ter vloženega denarja najpomembnejši kazalci. V tej stopnji moramo opredeliti še image, kakovost, koeficiente, obračanja, prestiž in tržno atraktivnost.

Informacijski sistem. Za vse izbrane blagovne skupine so potrebni podatki za določeno obdobje preteklosti, sedanjost in eksploatacijo do popolne rentabilnosti skupine in celotne ponudbe. Kakovost informacij nam pri strategiji in načrtovanju določa, do katere stopnje uporabljamo kreativnost in intuicijo ter kako empirične raziskave in teoretična spoznanja.

Določitev stanja »JE« za posamezne blagovne skupine. Po temeljiti oceni blagovnih skupin iz gornjih postavk je treba te še ovrednotiti. Rangiranje po ABC metodi, odstotek v celotni strukturi, kratkoročni cilji, prestižni moment, pokriti doprinosi itd. so merila za kasnejšo primerjalno analizo.

Izpeljava strategije blagovnih skupin. Položaj, ki je bil določen za posamezno blagovno skupino, terja tudi določeno strategijo in njeno izpeljavo. Prestiž za posamezno skupino narekuje temu primerno kadrovske zasedbo, oskrbo itd., obseg (velik) pre-

toka kupcev pa kakovostno in tehnološko opremljenost blaga in servisnih točk.

Določitev izbranih strategij. Za posamezne skupine se lahko ali mora določiti divergirane strategije (izkušnje do 30 odstotkov), ki po določeni časovni primerjavi s razmerami in drugimi skupinami privedejo do normativna strategije skupine. Postavljeni cilji morajo biti točkovno ali kako drugače ovrednoteni.

Postavitve srednje in dolgoročnih strukturnih in strateških ciljev blagovnih skupin. Za večino skupin je možno in potrebno postaviti cilje in range za obdobje treh do petih let. Na ta način so že tudi postavljeni primerjalni parametri, ki po določenem času narekujejo korekture, če niso doseženi po zastavljeni strategiji.

Konkretizacija postavljenih strategij in struktur po strategijah marketinških instrumentov.

Možnosti upravno-administrativne dokvalifikacije

V preteklih letih, ko se je upravno-administrativno delo izjemno razmahnilo, je iz različnih razlogov poprijelo za ta dela veliko delavcev in delavk, kljub pomanjkljivi oziroma nezadostni izobrazbi (le tečajji oziroma seminarji). Dela na tem področju pa postajajo iz leta v leto bolj zahtevna. Zato je prav, in to je v naših samoupravnih aktih tudi zapisano, da se delavci nenehno izpopolnujejo in dokvalificirajo za opravljanje določenih del in nalog.

Na sedanji Srednji družboslovni šoli Celje, ki je naslednica bivše Gimnazije, organizirajo redno šolanje v upravno-administrativnem programu ob delu ali iz dela za vse štiri letnike. Z diferencialnimi izpiti je možno po skrajšanem programu pridobiti

Postavljene blagovne skupine in strategije so običajno formulirane in postavljene globalno v okviru določene tržne politike. Zaradi tega je treba v operativno tržno, komercialno in marketinško strategijo ustvariti pogoje za realizacijo postavljenih ciljev. Na osnovi globalnih odločitev morajo biti izdelane jasne smernice za ukrepanje na vseh ravneh (ki naj jih ne bo preveč).

Resume. Struktura, strategija in optimalizacija medsebojnih razmerij so stalne naloge načrtovanja obstoječih ali novih kapacitet. Za vključevanje blagovnih skupin in enot v večje sisteme za izkoriščanje sinergijskih učinkov pa je potrebno zgraditi dober sistem mikroorganizacije, ker je le preko njega možno uresničevati globalne odločitve strateških, tržnih in poslovnih ciljev in nalog.

A. Laznik

Pravna praksa

Kdo je samohranilec

Pojem roditelja samohranilca, zlasti pojem matere samohranilke, ki ga pogosto tudi nekritično uporabljamo, je že dolgo nejasen in zato še vedno pereč. Tako je neprecizen v pozitivnih predpisih, zlasti pa v samoupravnih aktih organizacij združenega dela. V njih so vsebine tega pojma, torej pogoji za kvalifikacijo in s tem združene pravice ali ugodnosti, različno ovrednotene. Pri tem pa do vsega tega prihaja predvsem zaradi zmote v pojmih glede bistva vprašanja.

Samohranilka je gotovo predvsem tista mati, ki sama preživlja otroka, ker od otrokovega očeta ne dobiva nobene pomoči, kaj šele preživnine. Pri tem pa se seveda ob taki materi nihče ne sprašuje, zakaj mati ne dobiva preživnine. Če gre za otroka, rojenega izven zakona, lahko da mati iz kakršnegakoli razloga (tudi zaradi ponosa) sploh ni sprožila postopka za ugotavljanje očetovstva, kar bi bilo seveda bistvenega pomena. Nemara sploh ni uveljavljala preživnine, čeprav bi jo lahko. Najbrž je položaj bistveno drugačen, če je otrokove oče neznanokje v domovini ali v tujini in je izterjava preživnine ostala brezuspešna.

Marsikje obravnavajo kot mater samohranilko tisto žensko, ki sama vsakodnevno oskrbuje otroka, ki z otrokom sama živi, dobiva pa od otrokovega očeta preživnino. To preživnino take matere pogosto tudi zamolčijo, češ da same skrbe za otroka. Seveda je treba pri tem razlikovati vsakodnevno oskrbovanje otroka, njegovo nego in vzgojo, od preživljanja. Položaj je spet drugačen, če je otrokova mati poročena in živi z možem, ki sicer ni otrokov oče, v urejeni družinski skupnosti, ali če živi s svojimi starši.

Gre torej lahko za celo vrsto razlik v odnosih med materjo in otrokom, pri tem pa se pojem matere samohranilke pogosto uporablja za tisto mater, ki živi sama z otrokom, ne glede na to, ali dobiva zanj preživnino drugega roditelja ali ne. Zato je lahko materialni položaj take matere prav različno urejen. Tudi v samoupravnih aktih organizacij združenega dela.

Ne glede na to, da pojem očeta samohranilca skorajda ne srečamo nikjer, niti o njem nismo navajeni govoriti. Pa čeprav je oče, ki sam preživlja otroka, v prav tako nezavidljivem položaju kot mati, ki sama preživlja otroka.

V pozitivnih predpisih je

najbrž težko razlikovati med roditelji, ki žive sami in onimi, ki žive v družinski skupnosti skupaj z otrokom. Čeprav je ob reševanju drobnih vsakodnevnih življenjskih problemov to lahko precej pomembno. Zakonodajca pač razlikuje med otroki, ki jih preživljata oba roditelja, in onimi, ki jih preživlja en sam roditelj.

Za rešitev in razčiščenje pojma samohranilca bo bistvenega pomena samoupravni sporazum o uresničevanju socialnovarstvenih pravic, ki naj bi ga sklenile skupnost socialnega varstva Slovenije, izobraževalna skupnost Slovenije in še druge ustanove, med njimi občinske skupnosti otroškega varstva, socialnega varstva in socialnega skrbstva. Ta samoupravni sporazum ima v svojem 8. členu tudi naslednje določilo:

»Za edinega hranilca (samohranilca) po tem sporazumu šteje mo roditelja, ki s svojimi sredstvi sam preživlja otroka, do katerega ga veže preživninska obveznost. Edini hranilec je upravičen do socialno-varstvenih pomoči le tedaj, če je izbral vse pravne možnosti za uveljavitev preživnine in drugih prejemkov za otroka.«

Najbrž je to določilo dovolj precizno in dovolj jasno tako za opredelitev pojma samohranilca (tako očeta kot matere) kot za pravice in ugodnosti, ki so lahko združene s tem pojmom. Gre za dvojne stvari: za preživljanje otroka, ki bremeni enega samega roditelja, in za to, da je roditelj izkoristil vse pravne možnosti za uveljavljanje preživnine in drugih ugodnosti. Samo pri izpolnitvi obeh pogojev lahko takega roditelja štejemo za samohranilca in samo ob teh pogojih je upravičen do socialno-varstvenih pomoči.

Za organizacije združenega dela in sestavljalec samoupravnih aktov, ki naj bi ščitili delavke — matere z otroki, bo mnogo lažje, če se bodo pri svojih aktih oprli na ta tekst samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic. Iz tega besedila bodo lahko izhajali pri priznavanju pravic, ki gredo roditelju samohranilcu (ne samo materi samohranilki). Pri priznavanju raznih ugodnosti pa bodo seveda lahko šli še širše, vendar ne izhajajoč iz pojma »samohranilca«, temveč iz drugih opredelitev položaja roditeljev. Pojem resničnega samohranilca postaja torej zdaj jasnejši, s tem pa tudi ureditev njegovega položaja.

Predstavljamo vam naše poslovne partnerje

Sozd Timav iz Kopra je osnovni nosilec preskrbe in gostinsko-turistične dejavnosti na primorskem območju. Sestavljajo ga 4 delovne organizacije:

- DO DROGA PORTOROŽ
kmetijstvo in živilska industrija
- DO JADRAN SEŽANA
zunanja trgovina in zastopstva tujih firm, turizem
- DO PRESKRBA KOPER
trgovska dejavnost
- DO TOP PORTOROŽ
turizem-gostinstvo

Tokrat vam predstavljamo po Jugoslaviji najbolj znano od članic sozda Timav — Droga iz Portoroža.

Zgradba mlekarne v Dekanih

Kolektiv več kot 3500 delavcev

Z združitvijo podjetij Začimba — Soline in ljubljanskega Gosada leta 1964 je nastalo novo podjetje Droga, ki bo julija praznovala dvajset let. Od tedaj je Droga preživela vrsto organizacijskih sprememb; zadnja večja se je zgodila 1. januarja letos. Združile so se tri delovne organizacije: Droga, Agraria in Kras Sežana.

Kakor so se z razvojem povezovale dejavnosti na obalnem območju, tako je rasla tudi Droga. Izkoristila je prednosti obmorske lege in klime ter povezala znanje v uspešnost. Znala se je prilagoditi času in prostoru in kot ena med redkimi izjemami njen žiro račun še ni bil nikoli blokiran. Z notranjo prerazporeditvijo sil in sredstev je delavcem te delovne organizacije vedno uspelo najti izhod iz težav.

Vsaka sprememba terja čas za prilagajanje novemu stanju in pomeni v tem smislu določeno nazadovanje, ki je najbrž nujno za poznejši hitrejši razvoj. Droga je glavni nosilni steber novega Timava, saj združuje več kot 3.500 delavcev in skoraj prav toliko kooperantov.

Cilji, ki so narekovali združitev, so:

- Oblikovanje poslovne politike do surovinske baze in do kmetijske proizvodnje z usklajevanjem nabave za svojo porabo in nadomeščanje uvoženih surovin z domačimi
 - Raziskovanje proizvodnih programov
 - Združevanje dela in sredstev za vsestranski razvoj proizvodnih zmogljivosti s poudarkom na izvozu
 - Oblikovanje tržne politike in skupno nastopanje na tujih trgih in doma
 - Usklajevanje politike skupnih vlaganj v kmetijstvo.
- Delovno organizacijo sestavlja 15 tozdov, razporejenih po vseh

občinah obalno-kraške regije, ki tvorijo celoto agroživilske ponudbe. Glavne dejavnosti tozdov so:

1. **Tozd Argo:** predelava in konzerviranje mesa, **Izola**
2. **Tozd Blagovni promet:** trgovina na debelo z živilskimi in neživilskimi proizvodi ter zunanja trgovina z živilskimi in neživilskimi proizvodi, **Portorož**
3. **Tozd Delamaris:** odkup, predelava in konzerviranje rib, **Izola**
4. **Tozd Gosad:** odkup, predelava in konzerviranje ter pakiranje sadja in zelenjave, **Središče ob Dravi**.
5. **Tozd Kras:** odkup, klanje živine, pakiranje mesa, predelava in konzerviranje mesa, **Sežana**
6. **Tozd Mlekarna:** predelava in konzerviranje mleka, **Dekani**
7. **Tozd Riba:** ribištvo, **Izola**
8. **Tozd Sermet:** popravilo in vzdrževanje cestnih motornih vozil, kmetijskih gradbenih strojev, orodja in delovnih naprav, **Koper**
9. **Tozd Soline:** proizvodnja in predelava ter oplemenitenje morske soli, **Seča pri Portorožu**
10. **Tozd Sudest:** mletje in luščenje žita, **Gradišče pri Materiji**
11. **Tozd Vina Koper:** vinogradništvo, sadjarstvo, poljedelstvo in proizvodnja vina, **Koper**
12. **Tozd Začimba:** proizvodnja in predelava začimb, kavovine in drugih živilskih proizvodov (kava, čaj), **Seča pri Portorožu**
13. **Tozd Zivila:** trgovina na debelo s sadjem in zelenjavo ter njihovimi izdelki, **Izola**
14. **TOK Kmetijstvo Koper:** živinoreja, sadjarstvo, vinogradništvo in poljedelstvo, **Koper**
15. **TOK Vina Kras:** živinoreja, sadjarstvo, vinogradništvo, poljedelstvo in proizvodnja vina, **Sežana**

